

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 10 tháng 02 năm 2025

Số: 57 /BC-ĐDBQH

BÁO CÁO
Tổng hợp ý kiến đóng góp cho dự thảo
Luật Tổ chức Chính phủ (sửa đổi)

Để chuẩn bị nội dung cho Kỳ họp bất thường lần thứ 9, Quốc hội khóa XV, ngày 07 tháng 02 năm 2025, Đoàn đại biểu Quốc hội Thành phố Hồ Chí Minh đã tổ chức Hội thảo lấy ý kiến đóng góp cho dự thảo Luật Tổ chức Chính phủ (sửa đổi), sẽ được Quốc hội thông qua tại Kỳ họp bất thường lần thứ 9.

Dưới đây là tổng hợp các ý kiến đóng góp cho dự thảo Luật:

I. GÓP Ý CHUNG

1. Một số ý kiến đề nghị Luật Tổ chức Chính phủ (sửa đổi) cần quy định cụ thể về tổ chức, bộ máy của Chính phủ; các nhiệm vụ thuộc Chính phủ thực hiện bằng Nghị định.

2. Một số ý kiến đề nghị bổ sung vào dự thảo Luật quy định về cơ chế giám sát của Quốc hội đối với các quyết định quan trọng của Thủ tướng, đặc biệt trong tình huống khẩn cấp; đồng thời xây dựng hệ thống đánh giá hiệu quả chính sách của Bộ trưởng theo các chỉ tiêu cụ thể, có báo cáo định kỳ trước Quốc hội nhằm đảm bảo tính khả thi của cơ chế giám sát và kiểm soát quyền lực của Thủ tướng và Bộ trưởng (Điều 15, Điều 21, Điều 26, Điều 30).

3. Có ý kiến băn khoăn về quy định Chính phủ có quyền quyết định ngân sách cho rằng thiếu cơ chế giám sát tài chính chặt chẽ từ Quốc hội; đề nghị bổ sung quy định về cơ chế giám sát vì đây là nhiệm vụ của Quốc hội nhằm tăng cường tính minh bạch và giám sát ngân sách của Chính phủ (Điều 10, Điều 68, Điều 99).

4. Có ý kiến đề nghị bổ sung vào dự thảo Luật quy định bắt buộc công khai các khoản chi tiêu lớn của Chính phủ.

5. Có ý kiến đề nghị nghiên cứu bổ sung vào dự thảo Luật quy định về danh mục cụ thể các lĩnh vực do trung ương quản lý, địa phương chỉ thực hiện theo hướng dẫn (ví dụ: quốc phòng, chính sách tài chính vĩ mô, ngoại giao); đồng thời thiết lập cơ chế đánh giá năng lực địa phương để quyết định mức độ phân quyền

phù hợp, thay vì áp dụng đồng loạt để làm rõ cơ chế phân quyền giữa trung ương và địa phương (Điều 8, Điều 22, Điều 50, Điều 60).

6. Có ý kiến đề nghị bổ sung vào dự thảo Luật quy định về trách nhiệm giải trình của chính quyền địa phương đối với các chính sách đã được phân cấp.

7. Có ý kiến đề nghị nghiên cứu bổ sung vào dự thảo Luật quy định về lấy ý kiến phản biện từ tổ chức xã hội, hiệp hội chuyên ngành trước khi Chính phủ ra quyết định quan trọng nhằm tăng cường vai trò của truyền thông về hoạt động của Chính phủ và cải thiện tính minh bạch trong quy trình ra quyết định của Chính phủ (Điều 27, Điều 30, Điều 85, Điều 99).

8. Chương IV: có ý kiến cho rằng một số quy định trong tại Chương IV của dự thảo Luật thể hiện cụ thể về quy trình, thủ tục phiên họp Chính phủ; đề nghị quy định theo hướng như Quy chế làm việc của Chính phủ; trường hợp chưa có, cần bổ sung vào quy chế nhằm bảo đảm phù hợp theo hướng đổi mới và linh hoạt trong hoạt động của Chính phủ, đáp ứng yêu cầu thực tiễn không nên quy định trong dự thảo Luật.

II GÓP Ý CỤ THỂ

1. Về nguyên tắc phân định thẩm quyền (Điều 7)

Có ý kiến đề nghị bổ sung vào Điều 7 nguyên tắc “*chịu trách nhiệm hoàn toàn*” khi thực hiện nhiệm vụ được phân cấp, phân quyền.

2. Về phân cấp (Điều 8)

- Khoản 1:

+ Có ý kiến đề nghị đối với quy định “*chính quyền địa phương*” là chủ thể được phân cấp, cần quy định cụ thể chủ thể “*chính quyền địa phương*” bao gồm những cấp nào? cơ quan, tổ chức, cá nhân nào? nhằm tạo thuận lợi trong triển khai tổ chức thực hiện, trong việc chịu trách nhiệm về chính trị, pháp lý khi thực thi.

+ Ý kiến khác đề nghị quy định cụ thể thế nào là “*chịu trách nhiệm hoàn toàn*” khi thực hiện nhiệm vụ được phân cấp để bảo đảm tính thống nhất về cơ chế chịu trách nhiệm từ trung ương đến cơ sở.

+ Có ý kiến đề nghị nghiên cứu Điều 8 dự thảo Luật theo hướng quy định cụ thể, đầy đủ về phân cấp (không quy định trong Luật Tổ chức Chính quyền địa phương hay luật chuyên ngành khác) nhằm bảo đảm tính thống nhất trong hệ thống pháp luật. Mặt khác, có thể hiểu Luật Tổ chức Chính phủ là luật khung về phân cấp giữa trung ương và các cấp chính quyền địa phương, là cơ sở cho việc ban hành văn bản quy phạm pháp luật chuyên ngành.

+ Có ý kiến đề nghị bổ sung vào Điều 8 quy định cụ thể trường hợp cơ quan nhận phân cấp có thể *phân cấp tiếp* hay không tránh vướng mắc khi triển khai,

thực hiện. Mặt khác, các nội dung về ủy quyền đều khẳng định không được ủy quyền tiếp, như vậy chưa thống nhất giữa các quy định.

+ Có ý kiến đề nghị cần cụ thể nội hàm khái niệm về “*phân cấp*” (Điều 8), “*ủy quyền*” (Điều 9) để bảo đảm đồng bộ với quy định của dự thảo Luật Tổ chức chính quyền địa phương (sửa đổi) tại khoản 3 Điều 19, đã xác định: “*Cơ quan, tổ chức, cá nhân phân cấp có trách nhiệm hướng dẫn, kiểm tra việc thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn đã phân cấp; chịu trách nhiệm về tính hợp pháp của việc phân cấp và kết quả thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn mà mình phân cấp trong trường hợp không bảo đảm điều kiện theo quy định tại khoản 2 Điều này.*”

Ý kiến này đề nghị cần nghiên cứu bổ sung vào dự thảo Luật Tổ chức Chính phủ (sửa đổi) quy định về các **điều kiện phân cấp** như: tài chính, nguồn nhân lực, thủ tục hành chính,... trong văn bản quy phạm pháp luật khi thực hiện phân cấp, nên tham khảo nội hàm của dự thảo Luật Tổ chức chính quyền địa phương (sửa đổi). Tránh tình trạng rủi ro khi thực hiện nhiệm vụ được phân cấp, ủy quyền. Lưu ý nhất là giải quyết trong tình trạng khẩn cấp, nhưng sau đó kiểm tra, rà soát quy trách nhiệm. Đặc biệt đối với trường hợp chưa ra bằng văn bản, mà chỉ đạo bằng lời nói cấp trên, trong cuộc họp...

3. Về nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ (Điều 10)

- Có ý kiến đề nghị cần xem lại quy định tại khoản 1 và khoản 2 Điều 10 của dự thảo Luật quy định nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ vì có một số nhiệm vụ trình Quốc hội quyết định “*gia nhập hoặc chấm dứt hiệu lực của điều ước quốc tế liên quan đến chiến tranh, hòa bình, chủ quyền quốc gia, tư cách thành viên của Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam tại các tổ chức quốc tế và khu vực quan trọng, các điều ước quốc tế về quyền con người, quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân và điều ước quốc tế khác trái với luật, nghị quyết của Quốc hội*” (điểm b khoản 1); trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội quyết định: “*ban bố, bãi bỏ tình trạng khẩn cấp trong cả nước hoặc ở từng địa phương*” (điểm b khoản 2)... Theo đó, Luật Tổ chức Quốc hội đã có quy định cụ thể về các vấn đề này, do đó không nên quy định lại trong Luật Tổ chức Chính phủ tránh trùng lặp và mâu thuẫn.

- Điểm b khoản 5 Điều 10: có ý kiến đề nghị làm rõ nội hàm “*nền hành chính quốc gia*”; những cơ quan nào thuộc “*cơ quan hành chính nhà nước*” nhằm tránh trùng lặp với thẩm quyền của Ủy ban Thường vụ Quốc hội trong quyết định biên chế đội ngũ cán bộ, công chức thuộc Văn phòng Quốc hội (khoản 3 Điều 99 của Luật Tổ chức Quốc hội); quyết định biên chế của Kiểm toán nhà nước (Điều 60 của Luật Kiểm toán nhà nước); tránh xung đột với quy định về thẩm quyền quyết định biên chế tại Luật Tổ chức Tòa án nhân dân, Luật Tổ chức Viện kiểm sát nhân dân.

- Điểm a khoản 9 Điều 10: quy định một trong những nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ là: “*...quyết định biện pháp cần thiết trong tình huống bất thường nhưng*

chưa đến mức ban bố tình trạng khẩn cấp đe dọa hoặc gây thiệt hại đặc biệt nghiêm trọng đến tính mạng, tài sản của Nhân dân, của cơ quan, tổ chức và xã hội”. Có ý kiến cho rằng đây là vấn đề lớn, có tác động sâu rộng đến toàn xã hội cần quy định chặt chẽ để làm rõ nội hàm của thuật ngữ “*tình huống bất thường*”; tiêu chí, điều kiện xác định “*tình huống bất thường*” trong Luật vì có khả năng hạn chế quyền con người, quyền công dân; theo Hiến pháp phải do Luật định; phân định giữa “*tình huống bất thường*” với “*tình trạng khẩn cấp*” nhằm bảo đảm phù hợp với nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ theo quy định của Hiến pháp và các Luật có liên quan như Luật Phòng Thủ dân sự có nêu khái niệm về “*sự cố*”, “*thảm họa*” và quy định một số biện pháp được áp dụng trong “*tình trạng khẩn cấp*”.

4. Về quan hệ của Chính phủ với Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội (Điều 12)

- Khoản 1: có ý kiến đề nghị bỏ khoản 1 Điều 12 do lặp lại Điều 2 của dự thảo Luật và nội dung này đã được quy định tại Hiến pháp năm 2013 và dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tổ chức Quốc hội.

- Khoản 2: có ý kiến cho rằng cần làm rõ thẩm quyền quyết định việc ngưng hiệu lực đối với các văn bản quy phạm pháp luật do Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành nhằm phù hợp với nguyên tắc của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật “*Cơ quan có thẩm quyền ban hành văn bản quy phạm pháp luật quyết định ngưng hiệu lực toàn bộ hoặc một phần của văn bản đó*”, như vậy có cần sửa nội hàm này trong dự thảo Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật không? Mặt khác, tránh gây cách hiểu Chính phủ có thẩm quyền ngưng hiệu lực đối với các văn bản do Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành.

- Khoản 3: có ý kiến đề nghị bổ sung nội dung “*phân công, kiểm soát quyền lực*” giữa Chính phủ, Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội trong thực hiện quyền hành pháp và quyền lập pháp; đồng thời quy định cụ thể quy trình phối hợp, cách thức làm việc đảm bảo phù hợp với Hiến pháp 2013 về quyền lập hiến, lập pháp.

- Khoản 4 Điều 12: có ý kiến đề nghị cần quy định cụ thể nội dung khoản 4 Điều 12, nhất là “*Cơ quan của Quốc hội*” nếu xét về thuật ngữ chưa bao gồm Hội đồng Dân tộc của Quốc hội (được quy định trong Hiến pháp, dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tổ chức Quốc hội); mặt khác, tính chất quy định nội hàm này trong dự thảo Luật Tổ chức Chính phủ (sửa đổi) chưa đảm bảo tính phù hợp.

- Có ý kiến đề nghị bổ sung vào Điều 12 quy định theo hướng nêu cao vai trò phản biện của Chính phủ với Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội nhằm đảm bảo hiệu quả trong quá trình lập pháp và hành pháp tránh thực hiện một chiều.

5. Về nhiệm vụ, quyền hạn của Thủ tướng Chính phủ (Điều 15)

Khoản 1: có ý kiến đề nghị quy định cụ thể về tiêu chí khách quan tạm đình chỉ hoặc miễn nhiệm Bộ trưởng.

6. Về vị trí chức năng của Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang Bộ (Điều 18)

Có ý kiến đề nghị bổ sung vào Điều 18 dự thảo Luật quy định theo hướng các Bộ trưởng, Thủ trưởng các ngành kinh tế và kỹ thuật phải có trình độ chuyên môn tối thiểu phù hợp với lĩnh vực phụ trách, nhằm đảm bảo các Bộ trưởng không chỉ có đủ kiến thức chuyên sâu và kỹ năng chuyên môn cần thiết để đưa ra các quyết định đúng đắn và hiệu quả, còn giúp nâng cao uy tín của Chính phủ trong việc quản lý và điều hành các ngành quan trọng, việc có chuyên môn vững vàng sẽ giúp Bộ trưởng hiểu rõ các vấn đề, thách thức và cơ hội trong lĩnh vực mình quản lý, từ đó đưa ra những chính sách, giải pháp sát thực tế và phù hợp, góp phần tăng cường niềm tin của người dân và các tổ chức quốc tế vào sự quản lý của Chính phủ.

7. Về Văn phòng Chính phủ (Điều 25)

- Có ý kiến đề nghị cần quy định cụ thể hơn về mối quan hệ giữa Văn phòng Chính phủ và các Phó Thủ tướng Chính phủ, đặc biệt là trong việc xác định trách nhiệm của từng bên đối với các quyết định và công việc cụ thể nhằm đảm bảo sự phân công công việc rõ ràng, tránh tình trạng thiếu chủ động hoặc đùn đẩy công việc giữa các Phó Thủ tướng và Văn phòng Chính phủ. Đồng thời, cần bổ sung quy định cụ thể về quyền hạn, nhiệm vụ của từng Phó Thủ tướng trong việc điều hành các lĩnh vực phụ trách, cũng như vai trò của Văn phòng Chính phủ trong việc hỗ trợ và phối hợp, bảo đảm các quyết định được triển khai hiệu quả và có trách nhiệm.

- Có ý kiến đề nghị bổ sung quy định về trách nhiệm của Văn phòng Chính phủ trong việc công khai thông tin hoạt động của Chính phủ; quy định giám sát của Quốc hội đối với Văn phòng Chính phủ, yêu cầu báo cáo định kỳ về các hoạt động tham mưu, để đảm bảo tính khả thi của các quy định về công khai hoạt động Văn phòng Chính phủ và các cơ quan tham mưu tại các Điều 25, Điều 26 và Điều 99.

8. Về trách nhiệm tham dự phiên họp của thành viên Chính phủ (Điều 29)

- Khoản 4: có ý kiến cho rằng quy định như khoản 4 Điều 29 chưa đảm bảo tính khả thi như còn cứng nhắc về thời gian tham dự là 2/3 thời gian cuộc họp, người tham dự phải là thành viên Chính phủ mới được biểu quyết thông qua phiên họp của Chính phủ; đề nghị cần quy định linh hoạt hơn về điều kiện được biểu quyết thông qua nội dung phiên họp Chính phủ như được biểu quyết online nếu vắng mặt tại phiên họp nhưng đã nghe báo cáo của cấp dưới được phân công dự phiên họp của Chính phủ.

- Khoản 5: có ý kiến cho rằng quy định các thành viên Chính phủ phải thảo luận và thống nhất tại phiên họp liên kế đối với các nội dung chưa thống nhất với ý kiến của cơ quan chủ trì là chưa khả thi vì phiên họp của Chính phủ thường có nhiều nội dung nếu nội dung này không được đưa ra thống nhất tại cuộc họp liên kế thì được quy định như thế nào? Đề nghị quy định cụ thể hơn về nội dung này.

Trên đây là tổng hợp các ý kiến góp ý cho dự thảo Luật Tổ chức Chính phủ (sửa đổi), Đoàn đại biểu Quốc hội Thành phố Hồ Chí Minh kính báo cáo Ủy ban Thường vụ Quốc hội./.

Nơi nhận:

- UBTVQH;
- Ủy ban Pháp luật của QH;
- Vụ Pháp luật, VPQH;
- TT.Đoàn ĐBQH TP;
- Các vị ĐBQH Đoàn TP;
- CVP, PCVP (QH);
- Lưu VT.

TM. ĐOÀN ĐẠI BIỂU QUỐC HỘI
KT. TRƯỞNG ĐOÀN
PHÓ TRƯỞNG ĐOÀN

Hà Phước Thắng